

PRILOŽNOSTI IN USMERITVE SLOVENIJE NA MEDNARODNEM VODNEM SODELOVANJU PO KONFERENCI ZN O VODI V NEW YORKU

dr. ALEŠ BIZJAK¹

Povzetek

Od 22. do 24. marca 2023 je v New Yorku potekala druga konferenca Združenih narodov o vodi. Namenjena je bila pregledu aktivnosti in rezultatov prve polovice Desetletja o vodi ZN 2018-2028, »Voda za trajnostni razvoj«, in pospešitvi izvajanja Cilja 6 Agende ZN 2030. Slovenija je bila aktivna udeleženka konference z delegacijo na visoki ravni. Rezultati konference kažejo na številne priložnosti in ponujajo usmeritve za delovanje Slovenije v prihajajočem obdobju kot tudi v prihodnje.

Ključne besede: Agenda ZN 2030, Cilj 6, Desetletje o vodi ZN, Konferenca ZN o vodi, Slovenija, priložnosti.

Abstract

From 22 to 24 March 2023 the 2nd UN Water Conference took place in New York with the aim to review activities and results of the UN Water Action Decade 2018-2028 »Water for Sustainable Development« and to accelerate the progress of the UN Agenda 2030 SDG 6. Slovenia was an active participant of the conference, represented by a high-level delegation. Results of the conference opened many opportunities and offer guidances for activities of Slovenia in the coming period and in future in general.

Keywords: opportunities, SDG 6, Slovenia, UN Agenda 2030, UN Water Action Decade, UN Water Conference.

¹ Dr. Aleš Bizjak, Služba za EU in mednarodne zadeve, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

1. OD MAR DEL PLATE 1997 DO NEW YORKA 2023

Od 22. do 24. marca 2023 je v prostorih Združenih narodov (v nadaljevanju ZN) v New Yorku potekala konferenca Združenih narodov o vodi (2023 UN Water Conference, [UN 2023 Water Conference | Department of Economic and Social Affairs](#)). To je bil šele drugi globalni dogodek ZN o vodi. Prva konferenca je potekala že leta 1977 v Mar del Plati v Argentini. Proces priprave na letošnjo konferenco je bil zaradi res velike časovne vrzeli – odkar so se vse države ZN sestale na temo vode, je minilo 46 let –, toliko bolj zahteven, pričakovanja držav, institucij in drugih udeležencev pa toliko večja.

Tema konference je bila pregled aktivnosti in rezultatov prve polovice Desetletja o vodi ZN 2018-2028, »Voda za trajnostni razvoj«. Do pobude za konferenco je prišlo na Visokem političnem forumu za trajnostni razvoj v New Yorku leta 2018, ob pregledu stanja razvoja Cilja 6 (vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno upravljanje vodnih virov) Agende ZN za trajnostni razvoj 2030 in ob ugotovitvi o precejšnjem zaostanku pri izvajanju tega cilja. Zato je cilj konference bil predvsem zagotovitev podpore in pospešitev izvajanja mednarodno dogovorjenih ciljev v zvezi z vodo, vključno s tistimi iz Agende ZN 2030 za trajnostni razvoj. Sopredsedujoča konferenci sta bila Nizozemska in Tadžikistan, njen generalni sekretar pa podsekretar za ekonomske in socialne zadeve UN DESA.

Konference se je v New Yorku osebno udeležilo nekaj deset predsednikov držav in vlad, več sto visokih uradnikov iz večine držav članic ZN ter več kot deset tisoč obiskovalcev. EU sta zastopala predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen ter evropski komisar za okolje, oceane in ribištvo Virginijus Sinkevičius. Organizator konference je naštel več kot šest milijonov individualnih povezav na konferenčne dogodke prek spleta.

Konference se je udeležila tudi močna slovenska delegacija, ki jo je vodila predsednica RS Nataša Pirc Musar v družbi podpredsednice Vlade RS in zunanje ministrice Tanje Fajon ter ministra za naravne vire in prostor Uroša Brežana.

2. SPREMENJENE GLOBALNE VODNE OKOLIŠČINE

Od vrha v Mar del Plati leta 1977 do sprejetja Agende ZN 2030 o trajnostnem razvoju in 17 ciljev trajnostnega razvoja je bila voda v globalnem kontekstu, vsaj posredno, tema še nekaterih dogodkov in procesov. Tu velja izpostaviti predvsem:

- mednarodno konferenco o vodi in okolju v Dublinu leta 1992,
- konferenco ZN o okolju in razvoju v Riu leta 1992 ter
- milenjski vrh ZN leta 2000 in milenjske cilje leta 2015.

Ob tem velja ugotovitev, da so vodne teme, ki jih je prepoznal vrh v Mar del Plati leta 1977 in ki jih lahko zasledimo tudi v nekaj mlajših dokumentih, zelo podobne temam, ki jih je obravnavala tudi letošnja konferenca v New Yorku. Vendar je treba izpostaviti tudi v 46 letih precej spremenjene socialne, gospodarske in okoljske dejavnike, ki močno vplivajo na dožemanje vode v sedanjosti in na tveganja, s katerimi se svet sooča, navsezadnje pa tudi

zelo pomembno, o katerih sta si edini stroka in politika, naslednje:

- Svet se sooča s trojno krizo: podnebno in biodiverzitetno ter krizo onesnaženja, pri čemer je voda v ospredju vseh treh kriz.
- Svetovno prebivalstvo nezadržno narašča, naraščajo potrebe po čisti pitni vodi (40 % svetovnega prebivalstva se sooča s pomanjkanjem vode), po vodi za pridelavo hrane, proizvodnjo energije in gospodarstvo, hkrati pa narašča onesnaževanje vode (80 % komunalne odpadne vode je neočiščene izpuščene v okolje).
- Pestijo nas podnebne spremembe, obdobja z viški in obdobja s primanjkljaji vode, tu so kritične predvsem suše, ki pomembno vplivajo na migracijske tokove jug-sever (90 % naravnih katastrof je povezanih z vodo).
- Voda je v okolju seveda prisotna, a vse težje dosegljiva za naše potrebe.
- Povečuje se tveganje razvoja pandemij, zlasti v primeru covid-19 se je čista voda izkazala kot prva obramba pred širjenjem bolezni.
- Povečuje se število regionalnih političnih kriz, ki preraščajo tudi v oborožene konflikte v povezavi z dostopom do vode, pri čemer trendi za prihodnost niso obetavni.

Našteto potrebuje transformativne rešitve in inovativne pristope pri upravljanju kot tudi vladovanju voda, predvsem pa tudi zagotovitev sredstev za reševanje vodne problematike tretjih držav. Razlike med razvitimi skupnostmi (recimo EU) in tretjimi državami se namreč vse hitreje večajo. V očeh strokovne in politične javnosti v ospredje vedno bolj prihaja voda kot dejavnik miru in stabilnosti, saj se zaradi povečanih potreb po vodi kot tudi razkoraka med potrebnimi in dosegljivimi količinami vode, hkrati pa s stopnjujočo krizo podnebja ustvarja vse večji potencial za razvoj regionalnih političnih kriz in oboroženih konfliktov.

3. PROCES PRIPRAVE KONFERENCE V NEW YORKU

Ob odločitvi o organizaciji druge konference ZN o vodi je bilo odločeno, da konferenca ne bo imela izpogajanega zaključnega dokumenta, temveč povzetek predsedujočih. Zato je bil toliko bolj pomemben globalen in dolgotrajen proces priprave, ki je prispeval in sooblikoval vsebino konference. Modaliteta resolucije je določila uradne pripravljalne dogodke, na številnih od njih pa je Slovenija aktivno sodelovala z medsektorsko udeležbo Ministrstva za naravne vire in prostor ter Ministrstva za zunanje in evropske zadeve:

- srečanje na visoki ravni predsednika Generalne skupščine ZN, New York, marec 2021;
- konferenca bonnski vodni dialogi, Bonn, julij 2021;
- 9. svetovni vodni forum, Dakar, marec 2022;
- regionalno srečanje UNECE, regionalna pripravljalna srečanja v organizaciji regionalnih ekonomskih komisij ZN, Ženeva, april 2022;
- 4. azijsko-pacifiški vodni vrh, Kumamoto, april 2022;
- mednarodna konferenca, Dušanbej, junij 2022;
- seminar o vodi na visoki ravni ob robu 2. konference ZN o oceanih, Lizbona, junij 2022;
- srečanje predsednika Generalne skupščine ZN, New York, oktober 2022.

Kot del priprave na konferenco v New Yorku lahko razumemo tudi sprejem sklepov Sveta EU o vprašanju vode pri zunanjem delovanju EU, ki so bili sprejeti v času slovenskega predsedovanja Svetu EU ([Water in diplomacy: Council confirms EU's commitment to enhanced EU engagement – Consilium \(europa.eu\)](#)).

Države članice ZN so se na pripravljalni proces odzivale različno intenzivno, predvsem v odvisnosti od tem in njihovih nacionalnih interesov. Države članice EU pa so se na konferenco pripravljale tudi v skupnem, EU kontekstu, s sodelovanjem v ekspertni skupini za vodo švedskega predsedovanja Svetu EU. Tu velja opozoriti tudi na poglede EU na konferenco ([EU at UN Water Conference \(europa.eu\)](#)) in na skupno oblikovana sporočila EU ter držav članic za interaktivne dialoge konference v New Yorku.

4. PROGRAM KONFERENCE IN VODNA AKCIJSKA AGENDA

Jedro programa konference ([Programme | Department of Economic and Social Affairs \(un.org\)](#)) so tvorili plenarna zasedanja in pet interaktivnih dialogov. Vzporedno z njimi so v prostorih ZN kot tudi na drugih lokacijah po New Yorku potekali posebni in stranski dogodki. Zanimanje za aktivno sodelovanje na konferenci je bilo izjemno, saj je organizator prejel nekaj manj kot 1400 prijav za stranske dogodke. Vsaka država ali institucija je lahko prijavila le en stranski dogodek. Med temi jih je bilo izbranih 200, vendar je bilo zaradi prostorske stiske le 100 izvedenih v prostorih ZN.

Tematsko jedro konference so tvorili interaktivni dialogi (interactive dialogues, [About the conference | Department of Economic and Social Affairs \(un.org\)](#)), katerih teme so bile izbrane v procesu priprave na konferenco. Teme interaktivnih dialogov so bile:

1. **voda za zdravje:** dostop do vode, sanitarnost in higiena, človekova pravica do pitne vode in sanitarnosti;
2. **voda za trajnostni razvoj:** vrednotenje vode, neksus voda-energija-hrana, trajnostni gospodarski in urbani razvoj;
3. **voda za podnebje, odpornost in okolje:** od vira do morja, biodiverziteta, podnebje, odpornost in zmanjševanje tveganja za katastrofe;
4. **voda za sodelovanje:** čezmejno in mednarodno vodno sodelovanje, medsektorsko sodelovanje, znanstveno sodelovanje, voda in Agenda ZN 2030;
5. **desetletje vodni aktivnosti:** pospeševanje izvajanja ciljev desetletja o vodi, vključno z akcijskim načrtom generalnega sekretarja ZN.

Drugi pomembni vsebinski vidik konference o vodi je bila Vodna akcijska agenda (Water action Agenda, [Water Action Agenda | Sustainable Development \(un.org\)](#)) za promocijo prostovoljnih zavez (commitments) deležnikov konference, tj. držav, mednarodnih institucij, znanosti in nevladnih organizacij. Oblikovana je kot spletna platforma, na kateri lahko deležniki predstavijo svoje zaveze kot prispevek k ohranjanju globalnih vodnih virov. Platforma je bila odprta od 1. marca do 1. maja 2023, zaveze pa bodo predmet pregledov kot vzporedni dogodek vsakoletnih

visokih političnih forumov za trajnostni razvoj. V času nastajanja tega članka je na platformi objavljeno 749 zavez.

5. PRISPEVKI SLOVENIJE NA GLOBALNEM VODNEM ODRU ZN

Slovenska delegacija je aktivno predstavljala stališča Slovenije do globalne vodne problematike in izpostavljenih konferenčnih tem. Poleg drugih obveznosti je predsednica RS imela govor na otvoritvenem plenarnem delu konference. Zunanja ministrica je imela uvodni govor na interaktivnem dialogu 5 in nekaj stranskih dogodkih, minister za naravne vire in prostor pa je imel nastopa na interaktivnih dialogih 3 in 4, bil gostitelj slovenskega stranskega dogodka Koalicije za čezmejno vodno sodelovanje ter vabljeni panelist na stranskem dogodku Vodne konvencije v organizaciji Estonije.

Slovenija je v izjavah na interaktivnih dialogih 3 in 4 poudarila pomen čezmejnega in medsektorskega vodnega sodelovanja v pogledu pospeševalcev Cilja 6 ter na podlagi slovenskih izkušenj in aktivnosti predstavila tradicijo čezmejnega sodelovanja Slovenije na vseh ravneh, vključno s prihajajočima predsedovanjema Slovenije Barcelonski konvenciji (2024-2025) in Vodni konvenciji (2024-2027). Izpostavila je pomen urejenih sistemov izmenjave in obdelave podatkov v mednarodnih porečjih ter skupnega upravljanja vodnih virov, usklajenega upravljanja celinskih voda in morja s pristopom od vira do morja (Source to Sea Management), skupnih pristopov prilaganja na podnebne spremembe, uporabo na naravi temelječih rešitev, razvoja sodobnih inovativnih orodij zgodnjega opozarjanja na poplave, nizke pretoke, suše in gozdne požare kot prilagajanja na podnebne spremembe v mednarodnih porečjih na primeru mednarodnega porečja Save ter pomena institucionalne krepitve in participacije javnosti v sodobnem čezmejnem upravljanju voda, s poudarkom na mladih (Parlament mladih – Sava Youth Parliament) in na čezmejnih deležniških platformah (Forum za Muro). Pozornost je namenila tudi trajnostnemu financiranju prilagajanja na podnebne spremembe in delovanju komisij v mednarodnih porečjih ter pomenu skrbi za vodo v območjih vojnih konfliktov in pomenu prenosa znanja o upravljanju voda v porečjih v območjih nekdanjih konfliktov.

Slovenija je gostila stranski dogodek v imenu Koalicije za čezmejno vodno sodelovanje, ki trenutno združuje 42 podobno mislečih držav in mednarodnih institucij s področja upravljanja voda in financiranja. V uvodnem nagovoru je izpostavila pomen čezmejnega vodnega sodelovanja za zagotavljanje celostnega upravljanja voda v mednarodnih porečjih, tudi za zagotavljanje miru in stabilnosti v regiji, ter opozorila na nezadostno razvitost sodelovanja v globalnem merilu kot tudi le skromen delež pokritosti mednarodnih porečij z operativnimi sporazumi.

V Vodno akcijsko agendo je Slovenija prispevala 18 zavez. Poglavitni od vseh sta kot prispevek k prilagajanju na podnebne spremembe in čezmejno vodno sodelovanje bili zavezi o obnovi vodnih ekosistemov v slovenskem delu petdržavnega UNESCO biosfernega rezervata Mura-Drava-Donava ter nadgradnja večdržavnega sistema zgodnjega napovedovanja in opozarjanja na poplave v mednarodnem porečju Save na nizke pretoke, suše in gozdne požare kot tudi njegova razširitev na povodje Jadranskega morja.

6. REZULTATI IN KLJUČNI SKLEPI KONFERENCE

Rezultati konference so dvodelni kot poročilo aktualnega predsedujočega Generalni skupščini ZN (vsebine in snov bodo prispevali ugotovitve, zaključki interaktivnih dialogov ter povzetki posebnih in stranskih dogodkov) in kot Vodna akcijska agenda. Celovito poročilo o delu in rezultatih konference še nastaja ter bo na voljo na spletni strani konference.

Ob zaključku konference je tako predsedujoči Generalni skupščini ZN udeležencem predstavil prve obrise devetih priporočil konference, oblikovanih med tridnevnim delom dogodka. Priporočila je treba razumeti v merilu ZN, torej v globalnem merilu in ne v merilu vodno razvitih držav ter zvez, kot je recimo EU. Priporočila so naslednja:

1. Za boljše in hitrejše prilagajanje na podnebne spremembe je do leta 2030 potrebna priprava nacionalnih in mednarodnih integralnih vodnih in podnebnih politik.
2. V prizadevanjih za izboljšanje socioekonomske odpornosti, ekološke trajnosti in socialne vključenosti vseh je nujen razvoj globalnega vodnega informacijskega sistema za podporo vodnih in podnebnih vsebin.
3. Za pomoč ljudem pri varstvu njihovih življenj in lastnine je potreben razvoj sistemov zgodnjega opozarjanja na vse pogostejše ekstremne vodne pojave, povezane s podnebnimi spremembami – poplave in suše.
4. Treba je preseči globalno odvisnost od nenehnega naraščanja porabe vode za proizvodnjo hrane in energije.
5. Za izboljšanje stanja financiranja ciljev trajnostnega razvoja na področju vode sta nujna redefiniranje politik financiranja in razvoj novih ekonomskih modelov, predvsem za države v razvoju.
6. Za potrebe krepitev zmogljivosti v povezavi z vodnimi zadevami je nujna vzpostavitev globalne mreže izobraževanja na področju voda v pomoč državam v razvoju.
7. V vseh državah, kjer to še ni razvito, je treba pospešiti razvoj in uveljavitev sporazumov o čezmejnem vodnem sodelovanju na podlagi in izhajajoče iz Vodne konvencije.
8. Institucionalni okvir ZN o vodi potrebuje prenovu in osvežitev, vključno z imenovanjem posebnega odposlanca ZN za vode, reformo institucije UN Water, in ustanovitvijo neodvisnega znanstvenega panela o vodi ZN.
9. Leta 2025 je treba pripraviti in izvesti medvladno zasedanje z namenom pregleda izvajanja zgornjih vsebin in nacionalnih zavez Vodne akcijske agende.

Razen devetih priporočil, ki jih je povzel predsedujoči Generalni skupščini ZN, so pomembne tudi naslednje ugotovitve konference:

- Globalni vodni krog je postal prepoznan kot globalno skupno dobro. Če so bili vplivi človeka na vodni krog prepoznani že pred 46 leti na prvi konferenci ZN, je druga konferenca močno osvetlila tudi povezanost stanja vodnega kroga s podnebnimi spremembami, ki seveda v 70. letih prejšnjega stoletja še niso bile tako aktualne.
- Voda in z vodami povezane problematike končno postajajo pomemben del vseh prihodnjih pomembnejših dogodkov in platform. Primer je 27. podnebni vrh lani v Šarm el

Šejku, kjer je bila voda šele prvič ena od tem vrha, relacije podnebnih sprememb do vode pa so bile zapisane tudi v sklepe podnebnega vrha.

- Rezultati konference ZN o vodi se bodo zrcalili v vseh naslednjih pomembnih dogodkih ZN, na primer na Visokem političnem forumu ZN o trajnostnem razvoju HLPF 2023, na pregledu Ciljev Agende ZN 2030, in kar je še posebej zanimivo, na Vrhu ZN o prihodnosti 2024. S tega vidika lahko torej razumemo, da je letos marca v New Yorku začel na podlagi Cilja 6 Agende ZN o vodi potekati globalni vodni proces, v katerega je vključena velika večina držav sveta s skupnim ciljem, tj. zagotoviti trajnostno prihodnost vodnih virov, dostopnosti pitne vode in vseh drugih, s Ciljem 6 povezanih vrednot.

7. PRILOŽNOSTI IN USMERITVE SLOVENIJE V GLOBALNEM VODNEM PROCESU

Slovenija v zadnjem obdobju v usmeritve in aktivnosti zunanje politike aktivno vključuje vodne vsebine ter razvija vodno diplomacijo in čezmejno vodno sodelovanje v globalnem merilu. Pri tem izhaja iz dejstva, da so modre in zelene vsebine priložnost za povečanje političnega vpliva manjših držav, ki ne razpolagajo z veliko finančno ali vojaško močjo. Aktivnosti temeljijo na:

- prepoznani izdatni vodnatosti Slovenije (večina držav z aktivno vodno diplomacijo prihaja iz vodnatih držav, ki tako poudarjajo svojo globalno vodno odgovornost);
- dobro razviti tradiciji čezmejnega vodnega sodelovanja na bilateralni (sosednje države), subregionalni (Mednarodna komisija za Savski bazen) in regionalni ravni (Mednarodna komisija za varstvo reke Donave, Konvencija za varstvo Sredozemskega morja) ter
- prepoznavnosti na področju vodnih aktivnosti na EU ravni in ravni ZN (delovanje Globalnega visokega panela za vodo in mir pri Ženevskem vodnem središču / Global High-Level Panel on Water and Peace @ Geneva Water Hub – predsedujoči PRS dr. Danilo Türk; Sklepi Sveta EU o vprašanju vode pri zunanjem delovanju EU – predsedovanje Slovenije Svetu EU 2021; podpredsedovanje biroju Vodne konvencije in prevzem predsedovanja Vodne konvencije v letu 2024).

Glede na dosedanje aktivnosti Slovenije v globalnem vodnem procesu, rezultate in dosežke Slovenije na konferenci ZN o vodi v New Yorku se priložnosti in usmeritve za nadaljnje aktivnosti kažejo na več ravneh in v več smereh. Te so predvsem:

1. Nadaljnji razvoj slovenske vodne diplomacije in čezmejnega vodnega sodelovanja ter aktualnih vsebin v globalnem merilu v primeru izvolitve Slovenije kot nestalne članice v Varnostni svet ZN za obdobje od 2023 do 2025 – ena prioriteten tem Slovenije bo voda.
2. Nadaljnja uveljavitev Slovenije kot sodobne države z razvito vodno diplomacijo in čezmejnem vodnim sodelovanjem ter razširitev političnega vpliva v države podsaharske Afrike, Latinske Amerike in Osrednje Azije z organizacijo desetega zasedanja pogodbenic Vodne konvencije v Ljubljani oktobra 2024 kot tudi predsedovanjem Vodni konvenciji v obdobju od 2024 do 2027, poglobljeno sodelovanje z državami biroja konvencije, Estonijo, Kazahstanom, Nemčijo, Senegalom, Gano, Azerbajdžanom, Francijo, Madžarsko in Švico.

3. Nadaljnje poglobljeno sodelovanje s podobno mislečimi državami in institucijami v okviru Koalicije za čezmejno vodno sodelovanje pri UNECE (več kot 40 držav in mednarodnih institucij).
4. Pospešitev razvoja in delovanja slovenske gospodarske diplomacije ter razvojne agencije za potrebe izvoza, uveljavitve slovenskega znanja in inovativnih pristopov v tujih državah na deficitarnih področjih dela.
5. Razvoj slovenskih UNECE »twinning« programov z državami pristopnicami k Vodni konvenciji z uporabo slovenskega znanja na deficitarnih področjih.
6. Aktivno sodelovanje Slovenije v evropskih vodno usmerjenih iniciativah za Afriko in Srednjo Azijo (Team Europe Initiative) ter razvojno povezovanje s sodelujočimi državami.
7. Krepitev vloge v regiji s poglobljenim razvojno-varstvenim delovanjem v Mednarodni komisiji za Savski bazen.
8. Izvajanje in redno spremljanje stanja slovenskih nacionalnih zavez Vodne akcijske agende.

8. SKLEP

Konferenca ZN o vodi je bila prelomni dogodek v prizadevanjih za izvedbo Cilja 6 Agende ZN 2030 o trajnostnem razvoju in s tem večje varnosti pri oskrbi z vodo za vse. Voda je ključni dejavnik za življenje ljudi, obstoj rastlinskih in živalskih vrst ter ekosistemov. Na njej temelji doseganje ciljev trajnostnega razvoja, saj je tesno povezana z zdravjem, prehransko in energetske varnostjo, zmanjšanjem neenakosti in revščine, enakostjo spolov in drugimi civilizacijskimi vrednotami. Hkrati naraščanje razkoraka med razpoložljivimi vodnimi viri in potrebami po vodi predstavlja resno tveganje za nestabilnost kot tudi konflikte po svetu, predvsem v regijah z zmanjšano dostopnostjo do vodnih virov. Voda presega okvirje Cilja 6 in prepleta večino preostalih 16 ciljev trajnostnega razvoja.

Slovenija je bila z visoko in aktivno udeležbo ena vidnejših držav konference. Zadovoljni smo lahko s številnimi prispevki naše delegacije kot tudi z nekaterimi rezultati, za katere smo si v pripravljalnem procesu močno prizadevali. Med najbolj izpostavljenimi in pomembnimi so konsenz o potrebi po rednih medvladnih konferencah o vodi in po imenovanju posebnega odposlanca ZN za vodo, po vrednotenju vode kot človekove pravice in vodnega kroga kot globalne javne dobrine, o prepoznanju pomena čezmejnega vodnega sodelovanja ter sprejemanju prepletenosti vode in podnebja. Slovenija bo ostala vključena tudi v nadaljevalne aktivnosti in priprave na naslednjo vodno konferenco, ki bo predvidoma čez tri leta.

LITERATURA IN VIRI

1. Bizjak, A., 2018. Izzivi celostnega upravljanja voda. Vodni dnevi 2018, Portorož, 18.–19. oktober 2018, Slovensko društvo za zaščito voda, Ljubljana.
2. Blue Peace, 2017. A Matter of Survival. Report of the Global High-Level Panel on Water and Peace. Geneva Water Hub, Geneva.

3. Dushanbe Water Process, 2022. Final Declaration from Dushanbe 2022 to New York 2023. „Second High Level International Conference on the International Decade for Action Water for Sustainable Development“, 2018-2028. 6–9 June 2022, Dushanbe.
4. Svet EU, 2015. Sklepi Sveta o vprašanju vode pri zunanjem delovanju EU. Svet Evropske unije, 19. november 2015, Bruselj.
5. United Nations, 1977. Report of the United Nations Water Conference, Mar del Plata, 14–25 March 1977. United Nations, New York.
6. WMO, 1992. International Conference on Water and the Environment. The Dublin Statement and Report of the Conference. 26–31 January 1992, Dublin, Ireland. World Meteorological Organisation, Geneva.
7. World Water Forum, 2022. Dakar Declaration – A „Blue Deal“ for water security and sanitation for peace and development. 9th World Water Forum, Dakar.